

ДО 80-РІЧЧЯ ЧЛЕНА-КОРЕСПОНДЕНТА НАН УКРАЇНИ
О. С. ЄМЕЛЬЯНОВА

ВИДАТНИЙ УЧЕНИЙ-ЕКОНОМІСТ

30 жовтня 2012 р. виповнюється 80 років видатному українському вченому-економісту Олександрю Сергійовичу Ємельянову – доктору економічних наук, професору, члену-кореспонденту НАН України, академіку АЕН України, почесному директору НДЕІ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, голові Української спілки незалежних підприємців.

Народився Олександр Ємельянов у Харкові – тодішній столиці УРСР. Хлопець із сім'ї військовослужбовця пройшов цікавий і гідний наслідування життєвий шлях. Закінчивши в 1955 р. гірничий факультет Харківського інженерно-економічного інституту, він працював на підприємствах вугільної промисловості на Уралі. Повернувшись 1958 р. в Україну, продовжив свою трудову діяльність у рідному інституті на посаді викладача, а згодом був головним спеціалістом Інституту гірничої справи (Донецьк), завідувачем відділу управління та математичних методів Укруднаргоспу (Київ).

У 1966 р. ініціативного та енергійного працівника призначили директором Української філії інституту планування Держплану СРСР, а пізніше – директором НДЕІ Держплану УРСР. На цій посаді Олександр Сергійович пропрацював 16 років, перетворивши інститут на потужний осередок вітчизняної науки, провідну наукову установу країни з формування економічної політики держави та механізмів її реалізації, розробки методології стратегічного планування, збалансованого розвитку держави, методичного, організаційного та інформаційно-аналітичного забезпечення програм економічного і соціального розвитку.

У 1987 р. О. С. Ємельянов був переведений до Москви, де став директором Науково-дослідного інституту Держпостачу СРСР і членом колегії цього відомства.

Наприкінці 1980-х років унаслідок процесів, які мали місце в економіці й суспільстві, з'явилась об'єктивна необхідність розробки та реалізації в найкоротший строк прогресивних підходів до організації управління економікою, запровадження концептуальних засад органічного поєднання принципів планування та ринкового регулювання економіки, нових моделей господарсько-розрахункових відносин тощо, що повністю відповідало ідеям, які завжди сповідував ювіляр. Саме тому вище політичне керівництво України запропонувало О. С. Ємельянову повернутися в Україну та використати свої знання, досвід і талант на керівних посадах вищого рівня з метою відродження національної економіки.

Упродовж 1990–1994 рр. Олександр Сергійович обіймав посади заступника голови Держплану УРСР, заступника міністра економіки України та заступника голови Держекономради України (прем'єр-міністра), був державним радником

України з питань економічної політики як голова колегії Державної думи України, радником президента України, членом Держкомісії з економічної реформи при Раді Міністрів СРСР та УРСР, де займався законотворчою діяльністю, був керівником комісій, робочих груп і координаційної Ради з питань формування ринкових відносин.

О. С. Ємельянов також відомий широкому науковому співтовариству як видатний учений-економіст. Будучи визнаним фахівцем з актуальних проблем макроекономічної політики держави та управління економікою, які й досі залишаються вкрай важливими для галузі, він став засновником наукових шкіл у цих сферах. Вдячними учнями Олександра Сергійовича є понад 50 докторів і кандидатів наук.

Науковий доробок Олександра Ємельянова на ниві фундаментальних досліджень високо оцінили колеги-вчені. Він є автором більш як 270 друківаних робіт, серед яких вирізняються такі ґрунтовні праці, як “Общественное производство: динамика, тенденции, модели”, “Планирование и его мобилизующая роль”, “Система балансов в народнохозяйственном планировании”, “Эконометрия и прогнозирование”, “Территориальное планирование и его роль в управлении экономикой”, “Обновление рабочих мест и их сбалансированность с трудовыми ресурсами” та ін.

Свого часу О. С. Ємельянов став ініціатором створення спеціалізованої вченої ради НДЕІ із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук, де головує і понині. Перші захисти дисертацій відбулися в НДЕІ 1966 р., а за час її існування в інституті було захищено близько 500 дисертацій, з яких 50 – докторських.

Наукову діяльність О. С. Ємельянова характеризує нерозривне поєднання економічної теорії з господарською практикою та активною громадською діяльністю. Протягом 1980–1988 рр. як депутат Київської міськради він виконував обов’язки голови планово-бюджетної комісії, а в 1990 р. його обрали народним депутатом України.

Здобуття Україною незалежності й подальша розбудова держави висунули на порядок денний як першочергові проблеми теорії та практики перехідного періоду від планової до ринкової економіки. Це й зумовило гострий суспільний запит на фундаментальний прорив у державотворенні та економіці. Саме в цей період повною мірою проявилися громадянська позиція, науковий та організаторський талант ювіляра під час розробки “Декларації про державний суверенітет України”. Як керівник і активний діяч Олександр Сергійович зробив неоціненний вклад у створення перших ринкових програм та ухвалення нових законів України, серед яких – “Програма надзвичайних заходів зі стабілізації економіки та виходу її з кризи”, “Основи національної економічної політики України”, “Про підприємництво”, “Про концепцію роздержавлення й приватизації”, “Про оренду”, “Про індексацію доходів” і чимало інших.

За багаторічну плідну працю, самовіддане служіння суспільству О. С. Ємельянов відзначений такими державними нагородами: орденами “Знак

пошани”, “Трудового червоного прапора”, “За заслуги” III ступеня, Почесною грамотою Верховної Ради України та багатьма медалями.

Свій 80-річний ювілей Олександр Сергійович зустрічає з вагомими науковими здобутками, які не тільки збагатили економічну науку оригінальними ідеями, але й сприяють подальшому становленню її нових напрямів, розв’язанню актуальних проблем економіки. Багато уваги та зусиль ювіляр приділяє підготовці наукових кадрів, щедро передає колегам свій безцінний досвід. Його біографія є прикладом для багатьох молодих науковців, які також вирішили присвятити своє життя шляхетній справі служіння економіці країни.

Наукова громадськість України, учні й колеги щиро вітають шанованого ювіляра, бажають йому міцного здоров’я на довгі роки, життєвої енергії, благополуччя, невичерпного запасу духовних і фізичних сил, нових творчих успіхів у науковій та громадській діяльності на благо України!
